

گزارش جلسات برگزار شده توسط گروه‌های علمی

فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران

تاریخ برگزاری جلسه: ۱۴۰۳/۲/۲۶

گروه علمی: ارتقاء سلامت

موضوع / موضوعات جلسه: ۱. گزارش طرح شناسایی و ارزیابی سنجه‌های مورد استفاده در شاخص‌های

محیط زیستی ملی و بین‌المللی؛ ۲. معرفی کارت‌های بین‌المللی ایمنی شیمیایی

اعضای حاضر در جلسه (حضور، مجازی)

آقای دکتر کامران باقری لنکرانی؛ آقای دکتر محمدحسین تقدیسی؛ خانم دکتر فاطمه رخشانی؛ آقای دکتر علیرضا مصداقی نیا؛ آقای دکتر حسین ملک افضلی اردکانی؛ آقای دکتر علی رمضانخانی؛ آقای دکتر عبدالرحمن رستمیان؛ آقای دکتر امید براتی؛ آقای دکتر محمدصادق حسنونند؛ آقای دکتر رضا سعیدی؛ آقای دکتر محمدجواد کبیر؛ آقای دکتر عباس متولیان؛ آقای دکتر کاظم ندافی؛ خانم دکتر انسیه جمشیدی؛ آقای دکتر اسدالله رجب؛ آقای دکتر پیام روشنفر؛ آقای دکتر هرمز سنایی‌نسب؛ آقای دکتر حسام‌الدین ریاحی؛ خانم دکتر مریم خیام‌زاده؛ آقای دکتر محمداسماعیل مطلق - مدعویین: آقای دکتر منصور شمسی‌پور، خانم دکتر هما کاشانی، آقای دکتر جعفر جندقی؛ آقای دکتر پرویز نوروزمهر؛ آقای دکتر شاهین شهلاپور؛ آقای دکتر علی همتی

خلاصه موضوع / موضوعات مطرح شده در جلسه:

در جلسه گروه ارتقاء سلامت فرهنگستان علوم پزشکی که ۲۶ اردیبهشت ۱۴۰۳ برگزار شد، گزارشی ارائه گردید که نشان می‌دهد کشورمان از نظر سلامت محیط بر اساس شاخص‌های زیست‌محیطی EPI در فاصله سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۲ کاهش رتبه ۶ به ۹ را در منطقه خاورمیانه بزرگ (Greater Middle East) تجربه کرده است. این گزارش برگرفته از نتایج طرح مطالعاتی دکتر منصور شمسی‌پور عضو کارگروه کاهش مخاطرات محیط زیستی گروه ارتقاء سلامت بود.

در این گزارش درباره فهرست سنجه‌های مورد استفاده در سطح ملی و بین‌المللی توضیحاتی ارائه شد و منابع داده‌ها شامل نهادهای بین‌المللی همچون سازمان‌های EPA, EPI و در ایران نیز سازمان محیط زیست معرفی شدند. در پایش در ۳ حیطه آلودگی هوا، آب، بهسازی و بهداشت و فاضلاب، شاخص‌هایی وجود دارد که آنها را می‌توان مبنای شاخص بهداشت محیط قرار داد. در انتخاب این شاخص‌ها در دسترس و سهل الوصول بودن توسط سازمان‌ها نیز ملاکی قابل توجه است. تغییرات آب و هوایی، دستکاری‌های انسانی در محیط زیست و برخی از دیگر عوامل همگی باعث شده‌اند با شاخص‌های جدید پایش سلامت محیط زیست تمام کشورهای منطقه مدیترانه شرقی EMRO با شرایطی روبه افول از نظر زیست محیطی روبرو باشند.

از جمله نکات مطرح شده در این نشست می‌توان به موضوع حرکت به سوی تخصصی شدن شاخص‌ها در گروه‌هایی مانند کودکان که به آلاینده‌های محیطی حساس‌ترند یا در مناطقی همچون شهرها که مواجهه ساکنان آنان با آلاینده‌ها بر حسب نزدیکی و دوری از مرکز شهر یا سکونت در شهرک‌های اقماری متفاوت است، اشاره کرد.

در ادامه جلسه، ترویج استفاده از برگه‌های اطلاعاتی آنلاین کارت‌های بین‌المللی ایمنی شیمیایی (ICSC) مورد بررسی قرار گرفت و تاکید شد این کارت‌ها می‌تواند ارتقاء و گسترش ایمنی استفاده از مواد شیمیایی در خانه، محیط کار، کارخانه و کشاورزی را در پی داشته باشد.

خانم دکتر هما کاشانی استادیار پژوهشکده محیط زیست دانشگاه علوم پزشکی تهران و رابط شبکه ارزیابی خطر شیمیایی سازمان جهانی بهداشت اظهار داشت: انسان‌ها همواره نگران سلامتی خود در مواجهه با مخاطرات مختلف از جمله مواد شیمیایی هستند که استفاده از آنها باعث ایجاد استرس و نگرانی است، گرچه در حوزه آنالیز خطر، حلقه‌های ارزیابی خطر به‌عنوان مرجع علمی و به خصوص مدیریت خطر به‌عنوان مرجع تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری مسئولیت مستقیم در مواجهه با مخاطرات دارند، اما نمی‌توان نقش ارتباط خطر، به معنی تبادل و تعامل اطلاعات را نادیده گرفت.

ارتباط خطر با افزایش دانش و آگاهی افراد، شامل عموم مردم در جامعه یا صنف‌های شغلی مرتبط، سازمان‌ها و نهادهای ذی‌ربط و ...، نقش کلیدی در آنالیز خطر دارد.

پروژه کارت‌های بین‌المللی ایمنی شیمیایی (ICSC) در دهه ۱۹۸۰ با هدف توسعه محصولی با انتشار اطلاعات مربوط به مخاطره مواد شیمیایی در محل کار به روشی قابل فهم و دقیق آغاز گردید و این پروژه به صورت مشترک میان سازمان جهانی بهداشت (WHO) و سازمان بین‌المللی کار (ILO) و با همکاری اتحادیه اروپا مراحل اجرایی را طی کرد و هم‌اکنون نیز سازمان جهانی بهداشت مسئول دبیرخانه فنی آن است.

کارت‌های بین‌المللی ایمنی شیمیایی برگه‌های اطلاعاتی آنلاین هستند که داده‌های ضروری ایمنی و سلامتی را به‌طور شفاف و مختصر ارائه می‌دهند و هدف اصلی این کارت‌ها، ترویج و ارتقاء استفاده ایمن از مواد شیمیایی در محل کار است و کاربران اصلی مورد هدف در سطوح مختلف از کارگران در مغازه‌ها تا مسئولان وزارت بهداشت (با توجه به اهمیت ایمنی در کارخانه‌ها، کشاورزی، ساخت و ساز و سایر محل‌های کار و آژانس‌های مرتبط با حوادث شیمیایی) است.

این کارت‌ها به زبان انگلیسی توسط گروهی از خبرگان و با شرکت موسسات مختلف با هدف استفاده آنلاین تهیه شده‌اند و در نشست‌های دو سالانه مورد مرور کارشناسان قرار می‌گیرند.